

Redogörelse för internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete

Innehåll

1	Inledning.....	5
2	Finland tar sig an förändringarna i världen med hjälp av en aktiv handels- och utvecklingspolitik	7
3	Ekonomiska relationer och handel	9
3.1	Åtgärder för att göra exporten mer strategisk och effektiv	10
3.2	Ekonomisk säkerhet utan att vända sig inåt.....	12
3.3	Förutsägbarhet med multilaterala regler	14
3.4	Nya affärsmöjligheter genom handelsavtal	15
3.5	Starkare grepp om teknologiutrikespolitiken	16
3.6	Utnyttjande av de möjligheter som omställningen till ren energi medför	17
3.7	Intensivare internationellt exportkontrollsamarbete.....	18
4	Utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete	20
4.1	Ömsesidighet med utvecklingsländerna	22
4.2	Samarbete inom Finlands starka områden	23
4.2.1	Rättigheter för kvinnor och flickor.....	23
4.2.2	Utbildningsnivån höjs	24
4.2.3	Stöd för klimatåtgärder i utvecklingsländerna	25
4.3	Orubbligt stöd till Ukraina.....	27
4.4	Aktiv påverkan inom EU och i det internationella samfundet.....	30
4.5	Stöd till det civila samhället.....	31
4.6	Effektivt och resultatrikt utvecklingssamarbete	32
5	Handel och utveckling främjas tillsammans	34
5.1	Handelsfrämjande affärsmiljö	34
5.2	Möjligheter för finländska företag	36
5.3	Utveckling genom digitalisering.....	39
5.4	Utvecklingsländernas ekonomiska beroende av främmande makter minskas.....	41
5.4.1	Privat kapital behövs för utvecklingen	42
5.4.2	Starkare egen inkomstbas för utvecklingsländerna.....	43
5.5	Målet är jämlika partnerskap.....	44

SAMMANFATTNING

Redogörelsen för internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete kompletterar den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen med mer detaljerade åtgärder. Målet är att bättre stödja Finlands handels och ekonomiska intressen på utvecklingsmarknaderna och öka ländernas ekonomiska oberoende genom att stärka deras ansvar för sin utveckling.

Den exportfrämjande verksamheten utvecklas för att stödja i synnerhet små och medelstora företags behov. Finland främjar världshandelns förutsägbarhet, regelbaserad och kriställighet genom att intensifiera samarbetet med likasinnade länder.

Utvecklingssamarbetet fokuserar allt mer på finansiering av samarbete som stöder handeln. Prioriteringar i Finlands utvecklingspolitik är stärkande av kvinnors och flickors rättigheter samt deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter, vilket är centralt även i fråga om att styra befolkningstillväxten, samt utbildning och klimatåtgärder. En allt större regional andel av arbetet koncentreras till Ukraina. Som villkor för utvecklingssamarbetet fastställs att partnerlandet tar emot sina egna medborgare och stöder den internationella regelbaserade ordningen.

Finland främjar tillsammans med utvecklingsländerna kommersiella möjligheter som gagnar båda parter. Finlands mål är att öka den privata sektorns medverkan samt att stärka utvecklingsländernas egen privata och offentliga finansiering.

1 Inledning

Handels- och utvecklingspolitiken är en fast beståndsdel av utrikes- och säkerhetspolitiken, om vilken regeringen har lämnat en redogörelse till riksdagen den 20 juni 2024. Denna redogörelse för internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete kompletterar den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen med mer detaljerade handels- och utvecklingspolitiska åtgärder.

Utgångspunkten för redogörelsen är regeringens strävan att granska de yttre relationerna på ett mer strategiskt och övergripande sätt än tidigare och att beakta de snabba förändringarna i den internationella verksamhetsmiljön.

Det är allt svårare att skilja mellan ekonomi och geopolitik. Politiska spänningar har ökat, världspolitikens styrkebalans har ändrat och ekonomiska beroendeförhållanden, som förr upplevdes som positiva, ses nu även som risker. Såsom en följd av detta måste såväl stater som företag fästa större uppmärksamhet än tidigare vid politiska och geopolitiska risker. Även frågor som gäller EU:s inre marknad och den externa marknaden är mer sammankopplade än tidigare. Tekniska omvälvningar som digitalisering och omställning till ren energi påskyndar konkurrensen om kritisk teknik och resurser i anslutning till denna i såväl industriländer som utvecklingsländer.

Den nya situationen förutsätter förnyelseförmåga inom både handels- och utvecklingspolitiken.

Det är fortfarande nödvändigt att utveckla ett regelsystem som grundar sig på öppenhet och multilateralt samarbete, men samtidigt ska de ökade riskerna i världsekonomin beaktas och Finlands förmåga att reagera på dem stärkas. Det viktigaste målet för handelspolitiken är att främja finländska företags export och investeringar. I handelspolitiken ska även försörjningsberedskapen, säkerheten och miljökonsekvenserna beaktas. Finlands och EU:s strategiska konkurrenskraft stärks genom omsorgsfullt riktad handelspolitisk påverkan.

I utvecklingspolitiken stöder sig Finland på sina egna styrkeområden, där vårt land har goda möjligheter att stödja hållbar utveckling. En fungerande demokrati, rättsstaten, de mänskliga rättigheterna och ett livskraftigt civilt samhälle är förutsättningar för den hållbara samhällsutveckling som Finland stöder. Målen för utvecklingssamarbetet grundar sig fortfarande på målen för hållbar utveckling samt på allmänt accepterade prioriteringar, såsom främjande av kvinnors och flickors ställning, utbildning och klimatåtgärder, men våra olika funktioner förs närmare varandra.

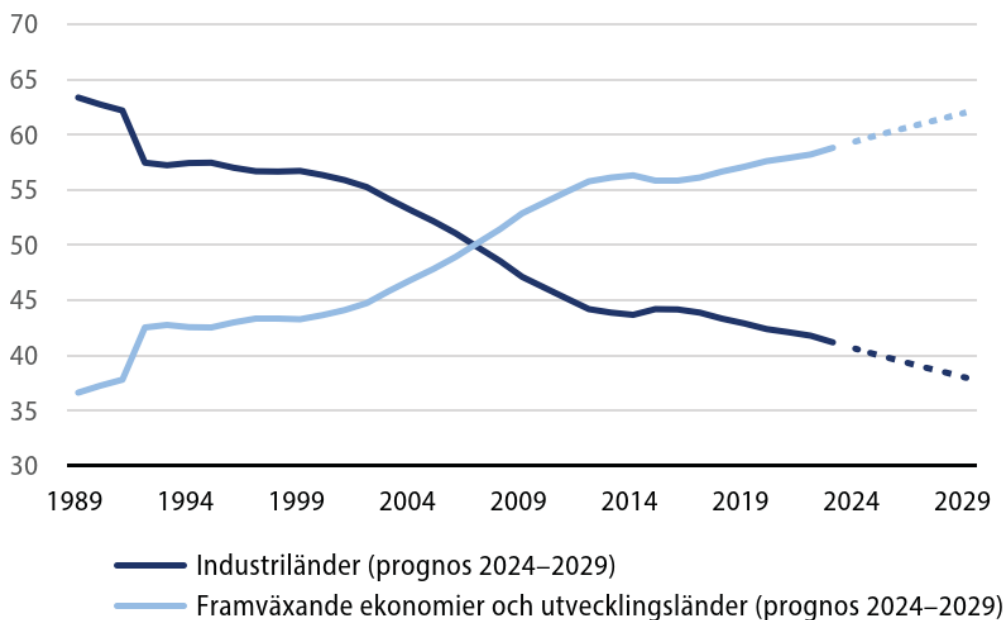
Den privata sektorns medverkan i utvecklingssamarbetet och -finansieringen måste ökas, eftersom endast en liten del av den finansiering som behövs för att uppnå målen för hållbar utveckling kan täckas med offentlig finansiering. Finansieringen för utvecklingssamarbetet måste användas strategiskt så att den gör deltagandet i investeringar som är viktiga för utvecklingsländerna lockande för den privata sektorn. Även utvecklingsländernas egen privata och offentliga finansiering måste stärkas för att minska beroendet av utländskt bistånd och utländsk skuldsättning.

På ett allmänt plan innebär de internationella förändringarna att Finland och Europeiska unionen måste inrikta sitt utrikespolitiska inflytande mer strategiskt än tidigare och definiera dess mål på ett tydligare sätt. Handelspolitiken och utvecklingspolitiken har en viktig uppgift som innebär att de i framtiden kommer att bli alltmer sammanflätade. En betydande del av den framtida ekonomiska tillväxten i världen förutspås uppkomma i utvecklingsländerna.

Figur 1 Andel av världsekonomin i industriländer samt i framväxande ekonomier och utvecklingsländer, 1989–2029

Andel av världsekonomin i industriländer samt i framväxande ekonomier och utvecklingsländer 1989–2029

Procentandel av den globala bruttonationalprodukten (köpkraftskorrigerad)

Källa: IMF World Economic Outlook, 4/2024.

2 Finland tar sig an förändringarna i världen med hjälp av en aktiv handels- och utvecklingspolitik

En aktiv och rätt riktad handels- och utvecklingspolitik främjar Finlands internationella ställning som en del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. I den snabbt föränderliga internationella verksamhetsmiljön behövs ett nytt slags tänkande.

Världsekonomin hotas av fördjupade politiska skiljelinjer och spänningar mellan stormakterna som minskar den globala tillväxten och välfärden. Många faktorer ligger bakom förändringen: Kinas utveckling till stormakt, de framväxande ekonomiernas allt starkare ställning, de multilaterala institutionernas svaghet samt Rysslands anfallskrig i Ukraina. Spänningarna förstärks också av omfattande ekonomiska omvälvningar, såsom digitaliseringen och omställningen till ren energi, som har ökat trycket på staterna att stärka det egna landets konkurrensställning inom dessa strategiska sektorer. Den digitala omvälvningen och omställningen till ren energi skapar å sin sida nya möjligheter för Finland och även för utvecklingsländerna.

I de internationella relationerna är det särskilt tydligt att ekonomin och geopolitiken har ett närmare samband än tidigare. Från perioden av öppenhet och multilateralt samarbete efter det kalla kriget har man övergått till en slags geoekonomisk eller ekonomisk maktpolitik, där de beroenden som globaliseringen gett upphov till och som tidigare upplevts som positiva även betraktas som risker. Antalet åtgärder som begränsar handeln och investeringarna har ökat både inom Europeiska unionen och i andra länder. En mer tolerant inställning till statliga stöd kan leda till en snedvridning av konkurrensen. Våra företag möter allt mer konkurrens i utvecklingsländerna, medan den värdegrund som bygger på demokrati och rättsstatsprincipen samt den liberala marknadsekonomin utmanas.

En del av utvecklingsländerna har kunnat utnyttja internationell handel och investeringar för att främja sin utveckling. Dessa så kallade framväxande ekonomiers andel av världshandeln och totalproduktionen har ökat kraftigt under de senaste årtiondena. Utvecklingsländernas behov av att skapa arbetstillfällen som möjliggör utkomst, tillhandahålla utbildning och bygga infrastruktur är enorma, och dessa länders val har global betydelse. Företagen i utvecklingsländerna behöver vid sidan av sin hemmamarknad även utrikeshandel såväl på ett regionalt plan som i stor utsträckning med olika länder. Utvecklingsländerna

blir allt viktigare potentiella handelspartner även för Finland. Finland strävar efter partnerskap med utvecklingsländerna, vilket också gynnar den finländska privata sektorn.

Välståndet i många länder och ekonomier har under de senaste årtiondena tagit sig uttryck i en positiv utveckling även på individnivå, i form av ökad skolgång, längre livslängd och förbättrad ställning för kvinnor och flickor. Fattigdomens globala avveckling stannade dock upp på grund av pandemin, som sedan följdes av Rysslands anfallskrig i Ukraina. Det blir allt svårare att uppnå utvecklingsmålen och den offentliga finansieringen för utvecklings-samarbete täcker endast en liten del av behoven, men den fungerar som incitament för privata investeringar. Samtidigt betonas finansierarnas strävan efter bättre samordning av utvecklings- och exportfrämjande åtgärder.

I en föränderlig värld deltar Finland aktivt i internationellt samarbete och använder sitt kunnande för att lösa utmaningar. Finland samarbetar med utvecklingsländerna särskilt inom områden där vårt land har specialkompetens. Finland stöder stabiliteten i utvecklingsländerna mer selektivt än tidigare och fokuserar på att främja sina strategiska intressen och de styrkor som har främjat vårt lands utveckling till en stabil demokrati, såsom kvinnors ställning och självbestämmanderätt samt lokaldemokrati. Samarbetet sker via internationella organisationer, EU-institutioner och -medlemsländer, inhemska ämbetsverk, högskolor och forskningsinstitut, frivilligorganisationer och näringslivet samt företag. Internationell stabilitet tjänar även finländarna och de finländska företagen.

EU:s roll som referensram för Finlands handels- och utvecklingspolitik förblir betydande. EU är fortfarande en av världens största ekonomier. EU har världens största nätverk av handelsavtal och regleringen av den inre marknaden medför betydande inflytande över internationella standarder. EU och dess medlemsländer utgör tillsammans världens största biståndsfinansiär. EU:s initiativ Global Gateway stärker EU:s partnerskap med utvecklingsländer genom infrastrukturprojekt som samtidigt främjar uppnåendet av ländernas utvecklingsmål.

Medan stormakterna konkurrerar allt hårdare om den ekonomiska och tekniska makten i världen måste Finland utnyttja sina styrkor mer strategiskt och effektivt än tidigare. För att stärka Finlands ställning i utvecklingsländerna behövs en ny, förutseende och målmedvetet ledd politik. Handelspolitiken och utvecklingspolitiken måste bli mer övergripande och stödja varandra. Finland fokuserar på de partnerländer som är väsentliga för Finland och bygger upp ett mer strategiskt förhållande som grundar sig på tydliga prioriteringar. Även de instrument och den finansiering som EU erbjuder sina medlemsländer ska utnyttjas till fullo, och Finland måste påverka mer effektivt inom EU och i det internationella samarbetet.

3 Ekonomiska relationer och handel

I Finlands arbete med att påverka handelspolitiken eftersträvas ett strategiskt och målmedvetet påverkansarbete som beaktar förändringarna i världsekonomin. Det allmänna målet är en öppen, men allt noggrannare riktad, handelspolitik som stöder stärkandet av Finlands och EU:s strategiska konkurrenskraft i den geoeconomiska omvälvningen.

Det är särskilt viktigt att sörja för att de små och medelstora finländska företagen som är redo för internationalisering blir fler och får en viktigare roll. Det handlar om en central fråga för hela Finlands ekonomi, som det är nödvändigt att satsa på över ministerie- och organisationsgränserna. I detta syfte ser regeringen över Team Finland-nätverket med flera olika åtgärder som förbättrar den exportfrämjande verksamhetens strategiska karaktär, effektivitet och genomslag.

Inom handelspolitiken är det viktigt att främja en internationell verksamhetsmiljö som är så fungerande och förutsägbar som möjligt för finländska företag. Cirka en tredjedel av värdet på vår export är utländskt mervärde, exempelvis importerade komponenter eller råvaror, så vid sidan av främjandet av exporten är det även viktigt att sörja för importen och tillgången till insatsvaror. Finland måste också få investeringar, innovationer och kunskande. Den internationella handeln stöder den ekonomiska tillväxten, finansieringen av välfärden, och säkerheten.

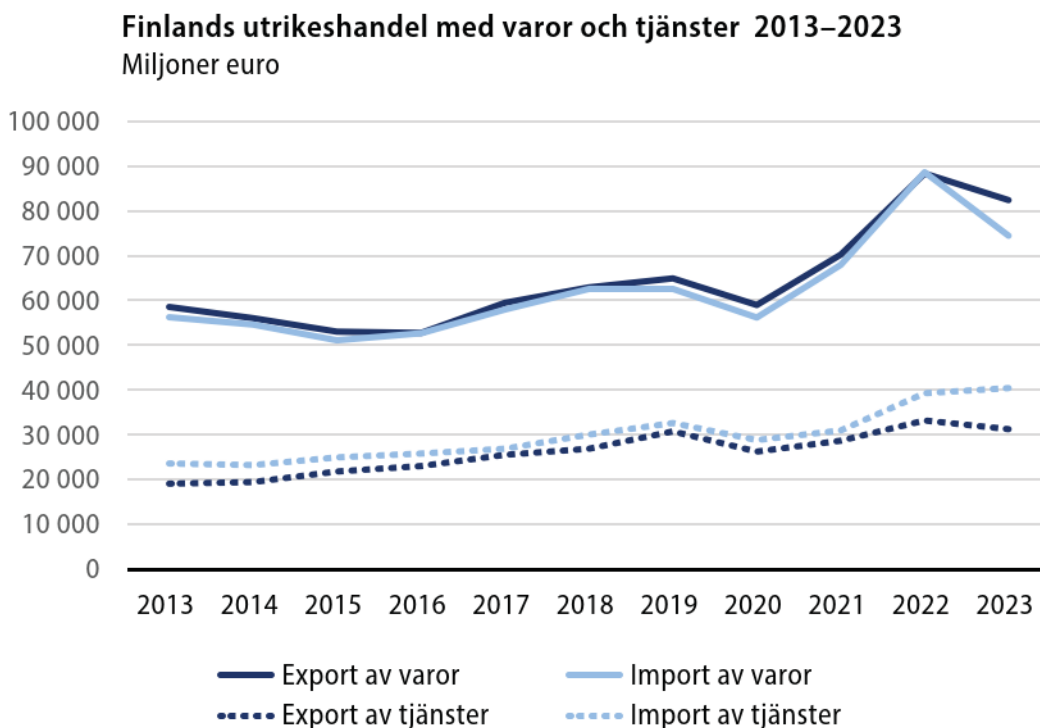
Vi måste reagera på de ökade riskerna i världsekonomin på ett sätt som inte i onödan begränsar fördelarna med öppen handel, såsom produktivitetstillväxt eller vår ekonomis förmåga till innovation och förnyelse. Oftast behöver vi mångsidigare partnerskap, diversifierade leveranskedjor och riskhantering i stället för begränsningar. En specifik fråga är de ekonomiska sanktionerna som stöder uppnåendet av de utrikes- och säkerhetspolitiska målen.

Inom handelspolitiken måste vi också anpassa oss till att de olika politiska sektorerna är allt tätare kopplade till varandra – exempelvis ekonomi och säkerhet, eller åtgärder som gäller EU:s inre marknad och EU:s yttre konkurrenskraft. För att hitta rätt balans krävs ett nära samarbete mellan olika aktörer inom både den offentliga och den privata sektorn.

I tider av geopolitiska spänningar måste partnerskapen och samarbetet med likasinnade länder intensifieras. Satsningar behövs också på framtidens nya tillväxtmarknader, som till många delar finns i utvecklingsländerna. För att uppnå de utrikespolitiska målen måste relationsnätverket utvecklas på ett mångsidigt sätt.

3.1 Åtgärder för att göra exporten mer strategisk och effektiv

Figur 2 Finlands utrikeshandel med varor och tjänster, 2013–2023.

Källa: Statistikcentralen.

De snabba förändringarna på den internationella marknaden och inom geopolitiken innebär att företagen behöver allt mer stöd för sin export och internationalisering i ett allt tidigare skede. Företagen ska erbjudas en exakt lägesbild av marknaden, de politiska riskerna och utvecklingen av lagstiftningen. För att lyckas i den internationella handeln krävs ofta också aktiv statlig påverkan inriktad på beslutsfattarna i målländerna. Efterfrågan på utrikesförvaltningens rådgivningstjänster exempelvis i frågor som gäller förhållandena på målmarknaden, sanktioner och exportkontroll har ökat.

Exporten påskyndas på lång sikt genom ekonomisk diplomati: vi bygger kontakter med beslutsfattarna och näringslivet i mållandet, hjälper företag att lösa problem med tillträde till marknaden, påverkar problem som upptäckts i konkurrensförhållandena samt påverkar

målländernas regelverk både med nationella åtgärder och via EU. Konsekvent och långsiktigt arbete med Finlandsbilden spelar en central roll i arbetet för att främja exporten samt locka internationell kompetent arbetskraft, investeringar och turister till Finland.

Förändringarna i verksamhetsmiljön förutsätter mer av Finlands system för exportfrämjande än tidigare, och systemet utvecklas för att stödja vårt lands strategiska konkurrenskraft. Målet med reformerna är att producera mer och högklassigare exportfrämjande tjänster för finländska företag som vill växa. I utvecklingen av verksamheten uppmärksammas de små och medelstora företag som mest behöver offentligt finansierade exportfrämjande tjänster.

Ledningsstrukturen och verksamheten för de offentliga aktörernas nätverk för exportfrämjande, det vill säga Team Finland-nätverket, förnyas. Nätverkets ledningsstruktur förenklas på så sätt att arbets- och näringsministeriet i fortsättningen ansvarar för nätverkets Team Finland-funktioner i hemlandet och utrikesministeriet leder nätverkets verksamhet utomlands. I enlighet med denna arbetsfördelning integreras Business Finlands funktioner utomlands i utrikesförvaltningen. Förändringen genomförs stegvis.

Team Finland-nätverkets verksamhet fokuseras på strategiskt viktiga marknader. Valen av målländer görs i Team Finland-ledningsgruppens riktlinjer i början av regeringsperioden. Målländerna väljs med betoning på följande kriterier: bilaterala relationer, marknadens framtida tillväxtförväntningar och kommersiella samarbetspotential med tanke på Finlands styrkor, handelsutbyte inklusive investeringar, behov av statliga exportfrämjande åtgärder samt försörjningsberedskapsaspekter. I valen av målländer betonas dessutom möjligheterna att främja finländska företags tillträde till marknaden i utvecklingsländerna, bland annat genom strategin Global Gateway, internationella institutioner för utvecklingsfinansiering och betydande investeringsprojekt.

ÅTGÄRDER

- Vi förbättrar Team Finland-nätverkets resultat: vi stärker det strategiska ledarskapet genom att förnya ledningsstrukturerna i nätverket i hemlandet och avvecklar överlappningar i nätverkets verksamhet utomlands genom att överföra Business Finlands funktioner utomlands till utrikesministeriet.
- Vi inriktar främjandet av exporten på strategiskt viktiga prioriterade länder och de sektorer som anges i regeringsprogrammet (inkl. livsmedelsexport).
- Vi inrättar företagstjänster inom utrikesförvaltningen. Vi stärker utrikesministeriets tjänster i synnerhet för små och medelstora företag (bl.a. informations- och rådgivningstjänster, nätverkande, påverkan). Vi intensifierar samarbetet mellan utrikesministeriet och företagen i fråga om den internationella marknaden.
- Vi utnyttjar möjligheterna på utvecklingsmarknaderna genom att satsa på Global Gateway-strategin och utveckla företagstjänsterna med tanke på handel och utveckling.
- För genomförandet av Team Finland-reformen utses en utomstående utredningsperson och arbetsgrupp, i vilken representanter för Arbets- och näringsministeriet, Utrikesministeriet, Finansministeriet, Business Finland och näringslivet deltar.

3.2 Hållbar ekonomisk säkerhet

Finländska företag och konsumenter har haft stor nytta av utvecklingen på den globala marknaden och av den öppna handelspolitiken. För närvarande utsätts internationella produktionskedjor dock för nya risker, och större uppmärksamhet än tidigare måste fästas vid ekonomisk säkerhet och hantering av kritiska beroenden. Det handlar om både ekonomiska intressen och försörjningsberedskap: de leveranskedjor som är kritiska för Finland och finländska företag måste kunna hållas obrutna under alla förhållanden.

De ökade riskerna återspeglas också i EU:s politik. Lagstiftningen om den inre marknaden, som reglerar utrikeshandeln, har ökat och inställningen till exempelvis statligt stöd har blivit mer liberal. De ekonomiska relationerna ses genom en geopolitisk lins och till följd av detta har perspektivet som betonar statens roll och fokuserar på strategisk konkurrens och skydd stärkts. EU är inte ensamt i sitt tänkande, utan handlar i enlighet med en bredare, internationell trend. Val på EU-nivå har stor betydelse för Finland, eftersom största delen av Finlands handelspolitik genomförs via EU:s gemensamma handelspolitik.

För Finlands del är det viktigt att såväl världshandeln som EU:s handelspolitik i den nya situationen förblir så öppna som möjligt och att stärkandet av kristålggheten genomförs med hjälp av instrument på marknadsvillkor och spridning av riskerna exempelvis genom att öppna nya marknader. Den ökande protektionismen på det globala planet hotar att skada Finlands konkurrenskraft, höja priserna på insatsvaror och produkter samt försämra vår exportkonkurrenskraft.

Samtidigt måste man se till att EU:s inre marknad fungerar och undvika åtgärder som leder till snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden och till att exempelvis små staters relativa ställning försämras. Finland har inga resurser för konkurrens som grundar sig på omfattande statliga stöd.

EU:s inre marknad har en särskild betydelse för finländska företag i en situation där förutsägbarheten i världsekonomin har försämrats och riskerna har ökat. I och med den stora inre marknaden har EU också internationell betydelse för utvecklingen av regler och standarder för nya ekonomiska sektorer. Om världsekonomin fortsätter att splittras i block mellan stormakterna har detta stor betydelse för små länder som Finland.

ÅTGÄRDER

- Vi främjar införandet av marknadsbaserade handelspolitiska lösningar som grundar sig på incitament i Europeiska unionen, i stället för åtgärder som begränsar handeln.
- Vi ökar kristålggheten genom att öppna nya marknader och diversifiera produktionskällor med handelspolitiska medel (bl.a. allmänna och sektorspecifika handelsavtal)
- Vi säkerställer att de åtgärder som vidtas för att stärka EU:s ekonomiska säkerhet och kristålgghet grundar sig på en noggrann konsekvensbedömning och är av begränsad karaktär och proportionerliga.

3.3 Förutsägbarhet med multilaterala regler

Genom regler och avtal för internationell handel skapas i en osäker verksamhetsmiljö stabilitet, som tjänar Finlands konkurrenskraft och finländska företag. Reglerna gynnar proportionellt sett små och medelstora företag, som har mindre resurser än sina konkurrenter att utreda verksamheten på marknaden i målländerna.

En särskilt viktig helhet även i den nya geopolitiska situationen är Världshandelsorganisationen WTO:s regler, som utgör grunden för handeln mellan över 160 länder. WTO:s ställning som en organisation som skapar nya regler har dock försvagats under de senaste åren, och förlamningen av tvistlösningsmekanismen hotar organisationens funktionsduglighet. Förhandlingarna om de nya reglerna har i allt högre grad övergått till bilaterala och regionala strukturer.

Försämringen av WTO:s funktionsduglighet är skadlig för Finland och EU, eftersom organisationens regler skapar en grund för EU:s handel i synnerhet med de över 90 länder med vilka EU inte har något frihandelsavtal. Till dessa hör EU:s största handelspartner, USA och Kina.

Bevarandet av multilaterala handelsregler förutsätter att funktionsdugligheten hos systemets viktigaste delar, såsom tvistlösningssystemet, säkerställs. WTO måste också förnyas utan fördomar för att kunna skapa de gemensamma regler som behövs i en modern världsekonomi som snabbt digitaliseras. I detta arbete bör också de framsteg som gjorts i bilaterala och regionala avtal utnyttjas.

ÅTGÄRDER

- Vi främjar återupprättandet av funktionsdugligheten hos WTO:s tvistlösningssystem – målet är ett effektivt system som åtnjuter förtroende i medlemsländerna.
- Vi tar initiativ till att förnya WTO:s regler i frågor som är viktiga för Finland (inkl. digital handel, miljö- och energiteknik, statligt stöd) samt stärker WTO-samarbetet mellan EU och Förenta staterna.
- WTO:s förmåga att styra och utveckla ett regelsystem för internationell handel på flera nivåer och med flera olika avtalstyper förbättras.

3.4 Nya affärsmöjligheter genom handelsavtal

Finländska företag drar stor nytta av EU:s nätverk av handelsavtal, som är världens mest omfattande. Nätverket omfattar nästan 80 länder, varav största delen är utvecklingsländer. Avtalen underlättar företagens export och import, jämnar ut konkurrensförhållandena på målmarknaden och främjar en så effektiv användning av internationella värdekedjor som möjligt. Avtalen förbättrar tillgången till råvaror och teknik, och därmed också Finlands och EU:s kristållighet. I tider av internationella spänningar stärker avtalen också partnerskapen.

Under den senaste tiden har det varit utmanande att slutföra handelsavtalsförhandlingar. Det skärpta världspolitiska läget förutsätter dock att relationerna intensifieras på ett mångsidigt sätt. Vid sidan av de traditionella handelsavtalen har det därför uppstått nya, mer begränsade samarbetsformer, såsom råvarupartnerskap, digitala partnerskap och partnerskap för omställningen till ren energi samt sektorspecifikt regleringssamarbete i olika former. EU-fördragen kompletteras av de avtal som medlemsländerna ingått exempelvis inom tekniskt samarbete.

Det är viktigt för Finland att stärka det euroatlantiska partnerskapet och USA är Finlands viktigaste handelspartner utanför EU:s inre marknad. Därför bör man sträva efter att stärka handelsförbindelserna och de ekonomiska relationerna inklusive regleringssamarbetet med Förenta staterna både bilateralt och som en del av EU. Natomedlemskapet skapar nya kommersiella möjligheter och samarbetstillfällen.

I regionen Indiska oceanen/Stilla havet förhandlar EU:s konkurrenter för närvarande särskilt aktivt om handelsavtal och EU måste anta utmaningen¹. Inte ens ett omfattande nätverk av handelsavtal med enskilda länder kan producera sådana fördelar som en avtalsmall mellan flera aktörer skulle erbjuda. Därför finns det skäl att aktivt undersöka möjligheterna till projekt mellan större grupper av länder.

¹ Exempelvis avtalet för Stillahavsområdet, Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP), eller Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) mellan 15 asiatiska länder.

ÅTGÄRDER

- Vi främjar EU:s pågående handelsförhandlingar med betoning på innehåll som är viktigt för finländska företag (inkl. digital handel, standarder, tillgång till råvaror).
- I EU:s handelsförhandlingar betonar vi ett flexibelt tillvägagångssätt som grundar sig på landspecifik prövning.
- Vi fördjupar regleringssamarbetet med likasinnade partner i syfte att harmonisera och förenkla regleringen. Transatlantiskt samarbete är en viktig prioritering.
- Vi utreder möjligheterna att bygga upp regionala arrangemang vid sidan av EU:s bilaterala avtal, särskilt i de snabbast växande regionerna i världsekonomin.

3.5 Starkare grepp om teknologiutrikespolitiken

Som ett teknikorienterat, långt digitaliserat land med hög utbildningsnivå kommer Finland även i framtiden att ha beredskap att utveckla globalt konkurrenskraftiga högteknologiska produkter. I Finland finns spetskompetens inom ny teknik exempelvis inom artificiell intelligens, mikroelektronik och fotonik, kvantteknologi, trådlösa datanät och bioteknologi. Vårt tekniska kunnande syns också exempelvis inom skogsindustrin, hälso- och sjukvården, energiproduktionen och stålindustrin.

En mycket betydande del av spänningarna i den internationella politiken hänför sig för närvarande till staternas vilja att kontrollera teknologi och resurser som är kritiska för den framtida tillväxten. Man uppskattar att framgång i den tekniska konkurrensen definierar både den ekonomiska framgången och maktförhållandena i världsekonomin. I takt med att ny teknologi utvecklas måste man också förbereda sig på nya hot. I det politiska beslutsfattandet måste man i större utsträckning än tidigare beakta geopolitik, säkerhetshot eller exempelvis människorättsfrågor i anslutning till den tekniska utvecklingen.

En konkurrenskraftig och innovativ tekniksektor är en förutsättning för att den tekniska expertisen i Finland och EU ska hållas på en hög nivå. Därför måste Finland allt mer systematiskt påverka tekniksektorns internationella verksamhetsförutsättningar och den internationella teknologipolitiken, inklusive regleringen av teknik och internationella standarder. Påverkansarbetet ska utföras utifrån Finlands värderingar och styrkor på ett sätt som främjar

våra företags konkurrenskraft och förbättrar deras möjligheter att kopplas till globala värdekedjor.

ÅTGÄRDER

- Vi effektiviserar det internationella påverkansarbetet i anslutning till teknik och digitalisering. I detta syfte fastställer vi de strategiska prioriteringarna och påverkansobjekten inom teknologiutrikespolitiken i samarbete med den övriga statsförvaltningen och intressentgrupperna samt stärker kompetensen i frågor som berör teknik.
- Vi tar initiativ till att påverka internationella (inkl. EU) lösningar inom teknologipolitiken utifrån Finlands värderingar och intressen. Vi stöder finländska företags internationella verksamhetsförutsättningar och konkurrenskraft genom påverkansarbete som gäller reglering, standarder och styrning av finansieringen.

3.6 Utnyttjande av de möjligheter som omställningen till ren energi medför

Klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är globala problem och för att bekämpa dem behövs ett intensivare internationellt samarbete. Den pågående ekonomiska omställningen till en produktionsmodell som inte grundar sig på fossila bränslen och överkonsumtion av naturresurser skapar en stor efterfrågan på ren energi, miljöteknik samt lösningar inom bioekonomi och cirkulär ekonomi. Marknaden för omställningen till ren energi skapar betydande möjligheter för finländska företag. Den pågående omvälvningen innebär dock också en hårdare konkurrens om denna marknad och tillhörande teknik och råvaror.

Det är viktigt att stater utanför EU engagerar sig i ett ambitiöst genomförande av miljö- och klimatpolitiken, eftersom det påverkar inte bara uppnåendet av de internationella klimat- och miljömålen, utan också med vilken tidtabell den globala efterfrågan på miljötekniska produkter ökar. Som föregångare inom miljö- och klimatpolitiken ska EU påverka branschens internationella regleringsmiljö och standarder för att trygga sina egna företags konkurrenskraft.

Omställningen från fossila bränslen till renare produktionsteknik har avsevärt ökat efterfrågan på olika mineraler, såsom grafit, kobolt eller litium. Det är viktigt att EU strävar efter att diversifiera de importkällor till råvaror och komponenter som behövs för den nya tekniken.

ÅTGÄRDER

- Vi stöder avregleringen av handeln med miljöprodukter genom WTO:s och EU:s bilaterala och regionala avtal.
- Vi stärker exportmöjligheterna för miljöteknik (inkl. lösningar för ren energi samt bioekonomi och cirkulär ekonomi) genom att främja internationellt regleringssamarbete och standardisering inom branscher som är centrala för Finland.
- Vi främjar tillgången till kritiska råvaror genom handelsavtal och råvarurelaterade partnerskap.

3.7 Intensivare internationellt exportkontroll-samarbete

Finland är en föregångare inom flera tekniker som lämpar sig för dubbel användning, såsom kommunikations- och kvantteknik. Syftet med exportkontrollen av produkter med dubbel användning är att förhindra användningen av finländsk teknik för utveckling av massförstörelsevapen, användning i strid med de mänskliga rättigheterna eller i övrigt för ändamål som strider mot Finlands intressen. En ansvarsfull exportkontrollpolitik stöder för sin del överföringen av högteknologiska produkter till Finland samt Finlands deltagande i centrala internationella utvecklings- och samarbetsprojekt med Natoländerna eller andra nära partner. Frågan har stor ekonomisk betydelse.

I en föränderlig situation måste betydelsen av gemensamma, jämlika spelregler för företagens konkurrenskraft och innovationer beaktas i allt högre grad. Finland stöder arbetet med internationella exportkontrollarrangemang (inkl. Australia Group, Missile Technology Control Regime, Nuclear Suppliers Group, Wassenaar Arrangement) och anser att det är viktigt att samarbetsmekanismerna kan anta de nya utmaningarna med exportkontroll som disruptiva teknologier och geopolitiska förändringar medför. För närvarande försämrar konkurrensen mellan stormakterna möjligheterna till gemensamma beslut inom exportkontrollarrangemangen. Därför måste åtgärderna, samarbetet och informationsutbytet i anslutning

till exportkontrollen effektiviseras tillsammans med EU-länderna och andra likasinnade partner.

Förändringarna i verksamhetsmiljön och tekniken ligger också till grund för att Finland förnyar sin lagstiftning om exportkontroll av produkter med dubbel användning och effektiviserar förmågan till nationella beslut i frågor som anses viktiga med tanke på den övergripande säkerheten.

Rysslands anfallskrig i Ukraina har lett till omfattande sanktioner mot Ryssland och utvidgat användningen av export- och importrestriktioner som ett utrikespolitiskt verktyg. Restriktionerna gäller i stor utsträckning företagsverksamheten i anslutning till Ryssland. Planeringen och tillämpningen av denna verksamhet förutsätter även i fortsättningen en intensiv dialog med näringslivet. För att sanktionerna ska fungera effektivt är det särskilt viktigt att hitta sätt att förhindra att sanktionerna kringgås och samtidigt säkerställa att nyttigheter som stöder anfallskriget inte hamnar i Ryssland.

ÅTGÄRDER

- Vi intensifierar samarbetet och informationsutbytet med EU- och Natoländerna och andra likasinnade partner när det gäller exportkontrollen.
- Vi deltar aktivt i såväl utvecklingen av internationella exportkontrollarrangemang som det tekniska arbetet för att anpassa dessa arrangemang till förändringarna i omvärlden och kraven på ny teknik.
- Vi fördjupar dialogen mellan myndigheterna och utökar samarbetet med näringslivet och forskningssektorn i verkställandet av den nya lagen om export av produkter med dubbel användning.
- Vi främjar en effektivisering av verkställandet av sanktioner och söker metoder för att förhindra att sanktionerna kringgås.

4 Utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete

Utvecklingspolitiken är en viktig del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Utvecklingssamarbete är ett sätt att driva denna politik. Utvecklingssamarbetet främjar möjligheterna till ett bättre liv. Finland strävar efter att genom utvecklingssamarbete uppnå hållbara resultat och långsiktiga effekter. Utvecklingen är summan av flera faktorer. Utvecklingssamarbetet är bara ett verktyg för att åstadkomma förändring. En fungerande demokrati, rättsstat, mänskliga rättigheter och ett livskraftigt civilt samhälle är förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling. Finlands utvecklingssamarbete främjar uppfyllandet av dessa förutsättningar.

En betydande del av Finlands utvecklingssamarbete har fortfarande formen av donationer men det fokuserar alltmer på finansiering av utvecklingssamarbete som stöder handeln. På så sätt främjas både partnerlandets och de finländska företagens affärsverksamhet och ländernas ekonomier stärks. Samarbetet inom den privata sektorn är ett bra exempel på hur utvecklingssamarbetet kan användas i båda parternas strategiska intresse. Synergier skapas mellan den offentliga utvecklingsfinansieringen och företagens exportsatsningar, vilket gynnar både partnerländerna och Finland.

Endast en liten del av den finansiering som behövs för att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling (Agenda2030) kan täckas med offentlig finansiering för utvecklingssamarbete. Finland stöder utvecklingen av den internationella arkitekturen för utvecklingsfinansiering och använder en allt större del av sin finansiering för utvecklingssamarbete så att den fungerar som incitament för privata investeringar. På så sätt kan man med hjälp av finansiell hävstång täcka mångdubbelt fler utvecklingsbehov än med offentlig finansiering för utvecklingssamarbete. Målet är att ländernas ekonomi ska växa med privat kapital och genom att stärka ländernas egen offentliga finansiering.

Finlands egen utveckling har främjats av en stabil demokrati, jämställdhet mellan könen och kvinnors och flickors deltagande i samhällets funktioner, högklassig utbildning som är öppen för alla samt ekonomisk och teknisk utveckling. Genom att kombinera handel och utveckling kan vi skapa hållbar ekonomisk tillväxt och affärsverksamhet samt arbetstillfällen såväl i utvecklingsländerna som i Finland.

I sin utvecklingspolitik och sitt utvecklingssamarbete stöder sig Finland på sina egna styrkor, där vårt land har goda möjligheter att stödja hållbar utveckling. Prioriteringar i Finlands

utvecklingspolitik är stärkande av kvinnors och flickors rättigheter samt deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter, vilket är centralt även i fråga om att styra befolkningstillväxten, samt utbildning och klimatåtgärder. En allt större regional andel av Finlands utvecklingssamarbete koncentreras till Ukraina, som utsatts för Rysslands anfallskrig. Samarbetet med långsiktiga partner, särskilt i Afrika, fortsätter i enlighet med de ekonomiska ramarna.

Finland fortsätter sin långsiktiga människorättspolitiska linje bland annat för att främja och försvara rättigheterna för kvinnor, flickor, personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk, könsminoriteter och sexuella minoriteter samt andra personer i en särskilt utsatt ställning. Arbetet för att främja och försvara de mänskliga rättigheterna skapar också förutsättningar för att minska människohandeln.

Finland fortsätter med humanitärt bistånd som kanaliseras via FN-aktörer, Röda korset och finländska frivilligorganisationer.

Figur 3 Finlands utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete.

Finlands utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete

ÖVERGRIPANDE MÅL

Ett tätare samband mellan **handel** och **utveckling**

FINLANDS STYRKOR

**Kvinnors och
flickors ställning
och rättigheter**

Utbildning

Klimatåtgärder

JÄMLIKA PARTNERSKAP

Finlands mål är att tillsammans med utvecklingsländerna bygga upp jämlika och hållbara partnerskap som grundar sig på ömsesidig nytta och respekt. Relationerna granskas mer övergripande än tidigare och samtidigt lyfter vi fram finländskt aktörskap och mervärde.

4.1 Ömsesidighet med utvecklingsländerna

För ett litet, samarbetsberoende land som Finland är det viktigt att den internationella ordningen grundar sig på regler, inte på användning av maktmedel. Att bevara ett gemensamt godkänt internationellt regelbaserat system är ett direkt nationellt intresse för Finland. Som villkor för Finlands utvecklingssamarbete fastställs att partnerlandet tar emot sina egna medborgare och ger sitt stöd till den internationella regelbaserade ordningen. Finland stöder inte regeringar eller aktörer som i sin tur stöder Rysslands anfallskrig i Ukraina.

I den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen behandlas närmare Finlands åtgärder för att stödja den internationella regelbaserade ordningen. De internationella ekonomiska förbindelserna spelar dock en viktig roll för migrationen och flyktingskapet. När människor har möjlighet att bli rikare och leva ett gott liv i sina hemländer, förlitar de sig inte på desperata metoder i hopp om en bättre framtid. I bräckliga situationer behövs samordning av utvecklingssamarbetet, det humanitära biståndet, diplomatin, fredsmedlingen, den civila krishanteringen, rättsväsendet och polisväsendet. Människor som lämnat sina hem måste också kunna få hjälp att återvända till sina hemländer.

ÅTGÄRDER

- Stöd för ett internationellt regelbaserat system och samarbete vid mottagandet av egna medborgare är villkor vid inriktningen av utvecklingssamarbetet och i verksamheten med partnerländerna.
- Vi skapar flexibla fonder som hjälper till att genomföra hållbara återvändanden och återsändningar. Finansieringen gör det möjligt att snabbt, flexibelt och heltäckande påverka objekt som kartlagts gemensamt.
- Vi planerar landspecifika projekt för utvecklingssamarbete enligt behovsprövning så att genomförandet av program och projekt som är väsentliga med tanke på återsändningar kopplas ihop med fungerande och hållbara lösningar för återsändningar.

4.2 Samarbete inom Finlands starka områden

4.2.1 Rättigheter för kvinnor och flickor

Ojämsställdhet mellan könen bromsar upp utvecklingen globalt. Samtidigt som jämställdhet är ett bra sätt att främja hela samhällets välfärd är det också viktigt med tanke på individens ställning och rättigheter. Enligt vissa uppskattningar skulle kvinnors fulla deltagande i ekonomin öka världens bruttonationalprodukt med mer än en fjärdedel². Att rätta till situationen är både en jämlikhetsfråga och ekonomiskt förnuftigt.

Jämställda samhällen är stabilare, mer välmående och ofta också i övrigt mer jämlika länder. Ökad internationell handel med utvecklingsländer kan främja kvinnornas sysselsättningsnivå och minska fattigdomen samt skapa förutsättningar för en djupare jämställdhetsutveckling. Enligt Internationella arbetsorganisationen (ILO) ökar jämställdheten mellan könen företagens produktivitet, innovativitet och lönsamhet samt förbättrar företagens varumärke³.

Finlands framgång grundar sig på ett jämlikt deltagande i samhällets funktioner. Finland fortsätter det långsiktiga arbetet för att främja kvinnors och flickors rättigheter samt deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättighet globalt. Vi stöder utbildning av flickor och kvinnor, anständiga arbetstillfällen för kvinnor samt politiskt och ekonomiskt deltagande. Vi främjar jämställdhet även i vår placeringsverksamhet.

² Council on Foreign Relations 2022, Closing the Gender Gap in the Workforce.
<<https://www.cfr.org/womens-participation-in-global-economy/>>.

³ ILO, "Repairing the pipeline". – Beyond the glass ceiling: Why businesses need women at the top.
<<https://webapps.ilo.org/infostories/en-GB/Stories/Employment/beyond-the-glass-ceiling#repairing>>.

ÅTGÄRDER

- Vi främjar kvinnors och flickors rättigheter genomgående i utvecklingsfinansieringen och projekten för utvecklingssamarbete i enlighet med internationella mål och EU-mål.
- Stödet till FN:s jämställdhetsorganisation (UN Women) och FN:s befolkningsfond (UNFPA) fortsätter. Vi fortsätter i ledningen för UN Womens kampanj Generation Equality för jämställdhetsfrämjande teknik och innovation.
- Vi främjar kvinnors politiska och ekonomiska deltagande, ledarskap och beslutsamt. Vi stärker kvinnors roller som arbetstagare, företagare och ledare. Vi stöder kvinnors och flickors utbildningsmöjligheter.
- Vi förebygger könsrelaterat våld och främjar tillgången till tjänster för dem som upplevt det.

4.2.2 Utbildningsnivå höjs

Samhällsutvecklingen och den ekonomiska tillväxten förutsätter att befolkningens utbildningsnivå höjs i utvecklingsländerna. Utbildningen ska vara av hög kvalitet och tillgänglig för alla. Utbildning är en investering i framtiden. Utbildad arbetskraft behövs för att bygga upp företagsverksamheten och locka investeringar.

Finlands framgång och internationella konkurrenskraft grundar sig på hög kompetens. Det finländska utbildningssystemet är internationellt känt och en central del av Finlandsbilden. Vi vill också utnyttja vårt kunnande till förmån för utvecklingsländerna. Målet är att alla ska få tillgång till högklassig undervisning och att läranderesultaten ska säkerställas.

I Finland finns många företag och läroanstalter som specialiserat sig på utbildningsexport och -teknologi och som kan stödja samhällenas utveckling och lärande på framväxande marknader. Intresset för yrkesutbildning och utbildning på hög nivå samt för finländska lösningar för lärande är stort. Internationellt samarbete stöder också Finlands fortsatta roll som ett ledande land inom utbildning, forskning och innovationer.

I sitt samarbete fokuserar Finland särskilt på utbildning för flickor, lärarutbildning, yrkesutbildning samt utbildning för personer med funktionsnedsättning. Skolmåltiderna och det digitala lärandet är en viktig del av det finländska utbildningsområdets arbete.

ÅTGÄRDER

- Vi intensifierar samarbetet mellan Team Finland-aktörerna för att stärka företagens och läroanstalternas export och internationalisering. Vi stärker de finländska aktörernas deltagande i EU:s initiativ Global Gateway.
- Vi fortsätter samarbetet med internationella aktörer inom utbildningsområdet. Vi stöder Unicefs innovationsverksamhet. Vi samarbetar också med frivilligorganisationer.
- Vi fortsätter i presidiet för den globala koalitionen för skolmat.
- Vi sammanslår metoder för utvecklingssamarbete och utbildningsexport och främjar verksamhetsmodeller för samarbete mellan flera aktörer inom utbildningsexport och utvecklingssamarbete.

4.2.3 Stöd för klimatåtgärder i utvecklingsländerna

Klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald och föroreningen berör alla länder. Utvecklingsländerna har sämre möjligheter att anpassa sig till effekterna av klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald eller att övergå till produktion med lägre utsläpp. Det är omöjligt att uppnå de globala klimatmålen om inte de största utvecklingsländerna som orsakar växthusgasutsläpp snabbt lyckas minska sina utsläpp.

Samtidigt som den ekonomiska tillväxten och konsumtionen i utvecklingsländerna tilltar, ökar trycket på miljön och klimatet. Finland betonar behovet av att förbereda sig på de extrema väderfenomen som klimatförändringarna orsakar, och vi kan erbjuda utvecklingsländerna toppkompetens i fråga om väderobservations- och varningssystem. Satsningar på att förebygga katastrofrisker sparar människoliv och är kostnadseffektiva.

Utvecklingsländerna behöver stöd för att klara omställningen till renare teknik och produktionsmodeller. Dessutom behöver särskilt de minst utvecklade länderna och de små österna hjälp med att anpassa sig till klimatförändringarna, såsom stöd för odling som klarar de föränderliga väderleksförhållandena. Finland stöder utvecklingsländernas åtgärder för att stävja klimatförändringarna och anpassa sig till dem samt för att stoppa förlusten av biologisk mångfald i enlighet med sina internationella avtalsförpliktelser. De internationella kli-

matmålen skapar också marknader för miljö- och klimatteknik samt ökar efterfrågan på finländska företags produkter och lösningar. Utvecklingsfinansiering kan riktas till företag som utvecklar innovativ teknik och servicemodeller för framväxande marknader.

Bland utvecklingsländerna finns producenter av fossila bränslen, men många utvecklingsländer har för sin del goda förutsättningar att producera exempelvis solenergi och vindkraft. Länderna har olika utgångspunkter och utvecklingsländernas väg mot klimatneutralitet underlättas redan av övergången från stenkol till gas. I många utvecklingsländer finns det produktion av eller potential för mineraler som krävs för omställningen till ren energi. I utvecklingsländerna är det viktigt att sörja för öppenheten inom utvinnings- och energisektorn så att konkurrensen om naturresurserna blir rättvis och länderna kan dra nytta av sina naturresurser på ett hållbart sätt och bli rikare.

Hållbar skötsel och användning av skogarna stävjar klimatförändringarna och underlättar anpassningen till dem. Skogarna är en viktig kolsänka och de spelar en central roll i skyddet av den biologiska mångfalden. Skogarnas värdekedjor producerar virke och andra nyttigheter samt erbjuder sysselsättning, utkomst och mervärde. Finländska aktörer har kompetens i skogskartläggningar och -informationssystem, planering av skogsindustrin, skogsundervisning och skogsforskning samt småskaligt skogsbruk.

ÅTGÄRDER

- Vi främjar finländska företags export av klimat- och miljöteknologi och lösningar för cirkulär ekonomi till utvecklingsländer genom att utnyttja urvalet av instrument för utvecklingssamarbete.
- Vi skapar efterfrågan på den finländska klimat- och miljötekniken i utvecklingsländerna som en del av genomförandet av internationella klimat- och miljöavtal. Vi deltar i internationell klimat- och miljöfinansiering i enlighet med internationella förpliktelser.
- Vi främjar utvinnings- och energibranschens transparens och ansvar samt stöder utvecklingsländernas omställning till ren energi.
- Vi fortsätter att stödja främjandet av Finlands omfattande vattenkompetens i utvecklingsländerna genom intensivt samarbete med företag, forskare och övriga förvaltningsområden.
- Vi samordnar finländsk skogskompetens, stöder finländska aktörers tillgång till internationell finansiering och främjar finländska experters placering i internationella organisationer.

4.3 Orubbligt stöd till Ukraina

En allt större del av Finlands utvecklingssamarbete koncentreras till Ukraina. Ukraina, som drabbats av Rysslands anfallskrig, behöver många slags stöd. Finland fortsätter att stödja Ukraina även med hjälp av utvecklingssamarbete, utvecklingsfinansiering och humanitärt bistånd. Stödbehovet är långvarigt. Ett långvarigt krig ökar behovet av bistånd och försvårar planeringen och genomförandet av återuppbyggnaden.

Ukraina är Finlands största partnerland inom utvecklingssamarbetet. I stödet beaktas stärkandet av rättsstatsstrukturerna och bekämpningen av korruption. I budgeten har en separat punkt i dispositionsplanen upprättats för stödet till Ukraina. I stödet till Ukraina deltar såväl statsförvaltningen som det finländska näringslivet, frivilligorganisationer och andra intressentgrupper. Utvecklingsfinansiären och påverkansinvesteraren Finnfund spelar en viktig roll. Finland verkar också på ett internationellt plan för målmedvetet stöd till Ukraina.

Finlands nationella återuppbyggnadsplan för Ukraina innehåller närmare riktlinjer för stödet till Ukraina. Den första delen av planen publicerades i december 2023 och den fokuserar

särskilt på finansierings- och rådgivningstjänster som är ändamålsenliga för finländska företag och som behövs för att företagen ska kunna delta i en finansiellt och tidsmässigt mycket omfattande återuppbyggnadsentreprenad.

Internationella företag kan påverka den ekonomiska utvecklingen i Ukraina, vilket också är av avgörande betydelse för sysselsättningen och den övriga sociala utvecklingen i ett land som drabbats av krig. I återuppbyggnadsplanen redogörs för Ukrainas behov av återuppbyggnad och dess internationella organisation samt presenteras finansieringslösningar som finländska företag kan utnyttja för marknadsutredningar, partnersökning, exportfinansiering och investeringar. I planen presenteras dessutom rådgivningstjänster som företagen kan få av Team Finland-nätverkets organisationer och andra aktörer inom näringslivet.

Planens andra del utarbetas under 2024. I den behandlas i större utsträckning statsförvaltningens och olika intressentgruppers deltagande i återuppbyggnaden av Ukraina samt användningen av Finlands medel för utvecklingssamarbete i Ukraina.

ÅTGÄRDER

- Vi utvecklar villkoren och stödformerna för Finnpartnership-stöd så att de bättre motsvarar näringslivets behov i Ukraina. Vi beviljar tilläggsfinansiering för Finnpartnership-programmet för ukrainska projekt.
- Vi möjliggör Finnveras exportfinansiering till Ukraina genom att ersätta eventuella kreditförluster.
- Vi föreslår att Ukraina inleder förhandlingar om ett PIF-ramavtal. Under 2024 grundar och bereder vi ett nytt instrument för blandad kredit, Ukraine Investment Facility (UIF), som möjliggör projekt i Ukraina i enlighet med principerna för instrumentet för investeringsstöd (PIF). Av finansieringen ska 35 procent vara donationer som används för att täcka bland annat räntekostnader. Instrumentet förutsätter Finnveras exportgaranti som säkerhet för räntestödslånet. En förenkling av den nationella processen i anslutning till PIF-instrumentet granskas för Ukrainas del. Vi möjliggör Finnveras exportgarantier för Ukrainas PIF-projekt genom att ersätta eventuella kreditförluster.
- Finnfunds kapital höjs riktat för att möjliggöra en mer omfattande investeringsverksamhet i Ukraina. Finnfunds placeringsrisk i Ukraina täcks med statens specialriskfinansiering, som fungerar som förbindelse om förlustersättning för investeringar.
- Vi förbättrar rådgivnings- och utbildningstjänsterna för företag och strävar efter att stärka resurserna för de aktörer som tillhandahåller tjänsterna såväl i Finland som i Ukraina.
- Vi fastställer närmare åtgärder för användningen av Finlands medel för utvecklingssamarbete i Ukraina samt för Finlands statsförvaltnings och olika intressentgruppers deltagande i återuppbyggnaden av Ukraina i den andra delen av Finlands nationella återuppbyggnadsplan för Ukraina, som publiceras under andra hälften av 2024.

4.4 Aktiv påverkan inom EU och i det internationella samfundet

Finland är en aktiv del av Europeiska unionen och det internationella samfundet i sin utvecklingspolitik.

EU och dess medlemsländer sammanräknade är världens största officiella biståndsgivare (ODA) och den ledande givaren av humanitärt bistånd. EU strävar efter att lösgöra sig från den traditionella rollfördelningen mellan biståndsgivare och biståndsmottagare. Målet är jämlika partnerskap med utvecklingsländerna. Det centrala elementet är Global Gateway-strategin.

Huvudmålen för EU:s utvecklingspolitik är att minska fattigdom och stödja stabilitet. Traditionellt styrs största delen av EU:s stöd till Afrika, men Rysslands anfallskrig i Ukraina har ökat betydelsen av stödet till Ukraina och i större utsträckning till EU:s närområden.

Internationella institutioner för utvecklingsfinansiering, såsom Världsbanken och regionala utvecklingsbanker, erbjuder finansiering och expertstöd för att uppnå målen för hållbar utveckling. Den globala arkitekturen för utvecklingsfinansiering och utvecklingsbankerna bör förnyas så att de klarar av att reagera på överlappande kriser och växande behov. Finland främjar bankernas effektivitet och en ökning av finansieringsförmågan bland annat genom att optimera balansräkningen och genom innovativa instrument. Samtidigt är det viktigt att bankerna behåller sin solvens. Finland betonar stärkandet av utvecklingsländernas egna inkomstbas och stimuleringen av privat kapital.

Genom de centrala FN-organisationerna främjar Finland sina utrikespolitiska mål och värderingar. Arbetet fokuserar på prioriterade områden i regeringsprogrammet, genom vilka Finland stöder uppnåendet av målen för hållbar utveckling (Agenda2030). Närmare riktlinjer för detta arbete finns i FN-strategin, som är en del av den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen.

ÅTGÄRDER

- Vi påverkar genomförandet av EU:s utvecklingssamarbete som en konsekvent del av målen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik i enlighet med EU:s intressen och värderingar. Vi främjar de mänskliga rättigheterna och särskilt kvinnors och flickors rättigheter som en central del av EU:s stöd till utvecklingsländer.
- Vi påverkar EU:s målmedvetna, tillräckliga och långsiktiga stöd till Ukraina, inklusive landets återuppbyggnad. Vi främjar stödet till Ukraina också i internationella institutioner för utvecklingsfinansiering.
- Vi verkar i EU för att stärka ett jämlikt, övergripande partnerskap mellan EU och Afrika.
- Vi genomför FN-strategin i den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen med hjälp av utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete. Fokus i organisationsarbetet och påverkan ligger på Finlands styrkor. Vi stöder i synnerhet FN-funktioner som inrättats i Finland och utvecklingen av dem för att utnyttja finländsk kompetens.
- Vi stöder reformen av FN och utvecklingsbankerna. Vi stöder utvecklingen av riskhanteringen i FN-organisationerna. Vi stärker internationella organisationers och utvecklingsbankers samarbete med den privata sektorn.

4.5 Stöd till det civila samhället

Det civila samhället och även de finländska frivilligorganisationerna spelar en viktig roll i genomförandet av Finlands utrikes- och utvecklingspolitiska mål. Genom Finlands utvecklingssamarbete stärks förutsättningarna för en hållbar samhällsutveckling, som är en fungerande demokrati, rättsstat, mänskliga rättigheter och ett livskraftigt civilt samhälle. Frivilligorganisationernas arbete är en väsentlig del av denna helhet. .

I Finlands utvecklingssamarbete flyttas prioriteringen från bilaterala mellanstatliga landprogram till inhemska frivilligorganisationers utvecklingssamarbete. De inhemska organisationernas möjligheter att skaffa internationell finansiering (t.ex. EU, FN, stiftelser) och delta i projekt med flera aktörer stärks. Frivilligorganisationerna verkar i många olika länder och kan ofta fungera också i bräckliga situationer. De finländska organisationerna kan stödja

frivilligorganisationernas arbete i utvecklingsländerna och på så sätt stärka ett aktivt och flerstämmigt civilt samhälle.

ÅTGÄRDER

- Vi fortsätter att stödja det civila samhällets aktörer och deras arbete för att uppnå Finlands utvecklingspolitiska mål.
- Vi stärker möjligheterna för inhemska organisationer att skaffa internationell finansiering.
- Vi utvecklar statsunderstöden till organisationer i enlighet med riktlinjerna i den strategi för civilsamhällesorganisationer som regeringen berett och strategins genomförandeplan.
- Vi utreder möjligheten att dra av donationer till utvecklingssamarbete i beskattningen eller att göra frivilliga donationer i samband med beskattningen.

4.6 Effektivt och resultatrikt utvecklingssamarbete

Nivån på Finlands finansiering av utvecklingssamarbetet anpassas till Finlands ekonomiska läge. Finland har historiskt sett förbundit sig till en nivå på utvecklingsfinansieringen på 0,7 procent av bruttonationalinkomsten enligt FN:s rekommendation, även om målet inte har uppnåtts. I det rådande ekonomiska läget riktas dock under regeringsperioden besparingar mot utvecklingssamarbetet, som genomförs stegvis med beaktande av de förbindelser som ingåtts.

Finland fokuserar på att producera resultat i sitt utvecklingssamarbete. I och med anpassningarna framhävs behovet av att använda resurserna på ett strategiskt sätt. Effektivitet förutsätter att de centrala riskerna identifieras och att konsekvenserna av dem lindras.

Riskhantering förblir en central del av verkställandet av finansieringen av utvecklingssamarbetet. Användningen av medel för utvecklingssamarbete övervakas effektivt. Varje miss tanke om missbruk tas på allvar och fallen utreds. Om missbruk upptäcks leder det till att stödet skärs ned eller dras in och i den utsträckning det är möjligt till återkrav.

ÅTGÄRDER

- Med finländska satsningar på utvecklingssamarbetet producerar vi resultat genom att fokusera på finländska kompetensområden, där Finland kan skapa mervärde, och på strategiska prioriteringar.
- I den regelbundna mätningen och rapporteringen av resultaten utnyttjar vi land- och organisationsspecifika resultat- och programmeringsverktyg som erbjuds av multilaterala organisationer och utvecklingsbanker. Fokus i resultat- och kvalitetsarbetet ligger på att styra organisationerna via direktions- och andra organ.
- Vi identifierar, uppskattar och hanterar riskerna i anslutning till finansieringen i enlighet med riktlinjerna och övervakar genomförandet av utvecklingssamarbetet omsorgsfullt. Vi utreder varje misstanke om missbruk.

5 Handel och utveckling främjas tillsammans

Finlands och utvecklingsländernas handelsekonomiska relationer samt utvecklingspolitiken och utvecklingssamarbetet sköts i fortsättningen på ett mer övergripande sätt än tidigare. Vi intensifierar samordningen och söker synergier. På så sätt är det möjligt att bättre stödja Finlands handels- och ekonomiska intressen på utvecklingsmarknaderna och öka ländernas ekonomiska oberoende genom att stärka utvecklingsländernas ansvar för sin utveckling. På detta sätt uppnås också mer hållbara utvecklingsresultat.

Det är viktigt att få igång utvecklingsländernas egen privata finansiering och produktiva investeringar, eftersom finansieringen av staternas utveckling stöder sig i synnerhet på dessa. Dessutom måste ländernas offentliga ekonomi och egna inkomstbas stärkas. Länder med en stabil och förutsägbar verksamhetsmiljö kan bättre locka investeringar även från utlandet. Förutsättningarna för företagsverksamhet förbättras när samhällsstrukturen fungerar och den grundläggande infrastrukturen är i skick. Den digitala infrastrukturen spelar också en viktig roll.

När vi stöder de systemiska förändringar som behövs i utvecklingsländerna och de reformer av affärs- och investeringsmiljön som länderna själva har förbundit sig till, minskar vi ländernas beroende av finansiering för utvecklingssamarbete.

5.1 Handelsfrämjande affärsmiljö

Många tidigare fattiga länder har ackumulerat välstånd med hjälp av utrikeshandel. Finland hör till dessa länder och därför anser vi att det är viktigt att tillsammans med utvecklingsländerna främja kommersiella möjligheter som gagnar båda parter. Företag såväl i utvecklingsländerna som i Finland behöver nya marknader. En fungerande koppling till globala värdekedjor och förmåga att utnyttja teknik är centrala förutsättningar för en konkurrenskraftig produktion. Detta kräver stöd av en fungerande affärsmiljö, vilket förutsätter god reglering av företagsverksamheten, fungerande transport- och energiinfrastruktur, stödtjänster, utbildad arbetskraft och god förvaltning. Handels- och investeringsavtal som möjliggör smidig handel med råvaror samt mellan- och slutprodukter har också en central inverkan på företagets investeringsbeslut.

Många utvecklingsländer är viktiga producenter av konsumtionsvaror, såsom kläder och textilier samt livsmedel. Dessutom finns det råvaruproduktion och tillverkning av komponenter i utvecklingsländerna. Från utvecklingsländerna importeras både färdiga produkter och insatsvaror till Finland, som vi utnyttjar i vårt lands egen produktion och export.

EU är världens mest öppna marknad för utvecklingsländer. EU erbjuder ensidiga tullsänkningar för utvecklingsländer via EU:s allmänna preferenssystem GSP och sitt omfattande nätverk av handelsavtal. För de minst utvecklade länderna erbjuder EU tullfritt och kvotfritt marknadstillträde för nästan alla produkter. Trots detta kan det vara en utmaning för många företag i utvecklingsländerna att få tillträde till EU:s och Finlands marknad. Produktionen ska uppfylla många olika kvalitetskrav som både regleringen och företagens egen praxis förutsätter. Utmaningarna i utvecklingsländerna har också beaktats inom WTO och man har förbundit sig att stödja deras integrering i det internationella handelssystemet bland annat med hjälp av tekniska medel.

ÅTGÄRDER

- Vi främjar uppgörandet och tillämpningen av nya multilaterala handels- och investeringsavtal, avtal mellan EU och utvecklingsländer samt andra partnerskapsavtal som främjar ekonomiskt samarbete med hjälp av tekniskt samarbete och finansiering.
- Vi stöder verkställandet av utvecklingsländernas interna handelsavtal och den regionala ekonomiska integrationen särskilt med beaktande av stödet för genomförandet av frihandelsavtalet för den afrikanska kontinenten (AfCFTA) samt programmet Trade Mark Africa.
- Genom EU påverkar vi de multilaterala handelsförhandlingarna på ett sätt som främjar integreringen av utvecklingsländerna i det internationella handelssystemet och beaktar de fattigaste ländernas särskilda behov.
- Vi påverkar EU:s handelspolitik så att unionen även i fortsättningen förblir den mest öppna marknaden för utvecklingsländer och i synnerhet för de minst utvecklade länderna via GSP-systemet, med beaktande av försörjningsberedskaps- och säkerhetsaspekter.
- Vi påverkar hållbarhetsregleringar i anslutning till EU:s handel så att den inte i onödan stör handeln och i första hand grundar sig på incitament. Vi stöder förmågan att uppfylla kraven i EU:s reglering av ansvarsfull affärsverksamhet för företag i Finland och utvecklingsländerna.

5.2 Möjligheter för finländska företag

Finländska företag möter i sin internationalisering de utmaningar som behandlas i den tredje delen av denna redogörelse. Trots att finländska företag har mycket att erbjuda framväxande marknader lider de av att den internationella handelns spelplan inte är jämn. Samtidigt som vi vill främja en bättre koppling mellan utvecklingsländerna och världshandeln hoppas vi att våra egna företag också drar nytta av handeln. Förutom stora företag är det viktigt att få med små och medelstora företag. Finländska företag har att erbjuda även i internationella organisationers upphandlingar.

EU:s strategi Global Gateway erbjuder finländska företag betydande nya möjligheter att skaffa finansiering för att utvidga sin verksamhet till tillväxtmarknaderna i utvecklingsländerna. Fnnfund är en central aktör för Finland i genomförandet av Global Gateway. Global Gateway stärker EU:s partnerskap med utvecklingsländerna genom infrastrukturprojekt. Samtidigt tjänar dessa projekt ländernas utvecklingsmål. Utvecklingsländerna har själva önskat relationer med EU som grundar sig på ett jämställt partnerskap och ömsesidiga intressen.

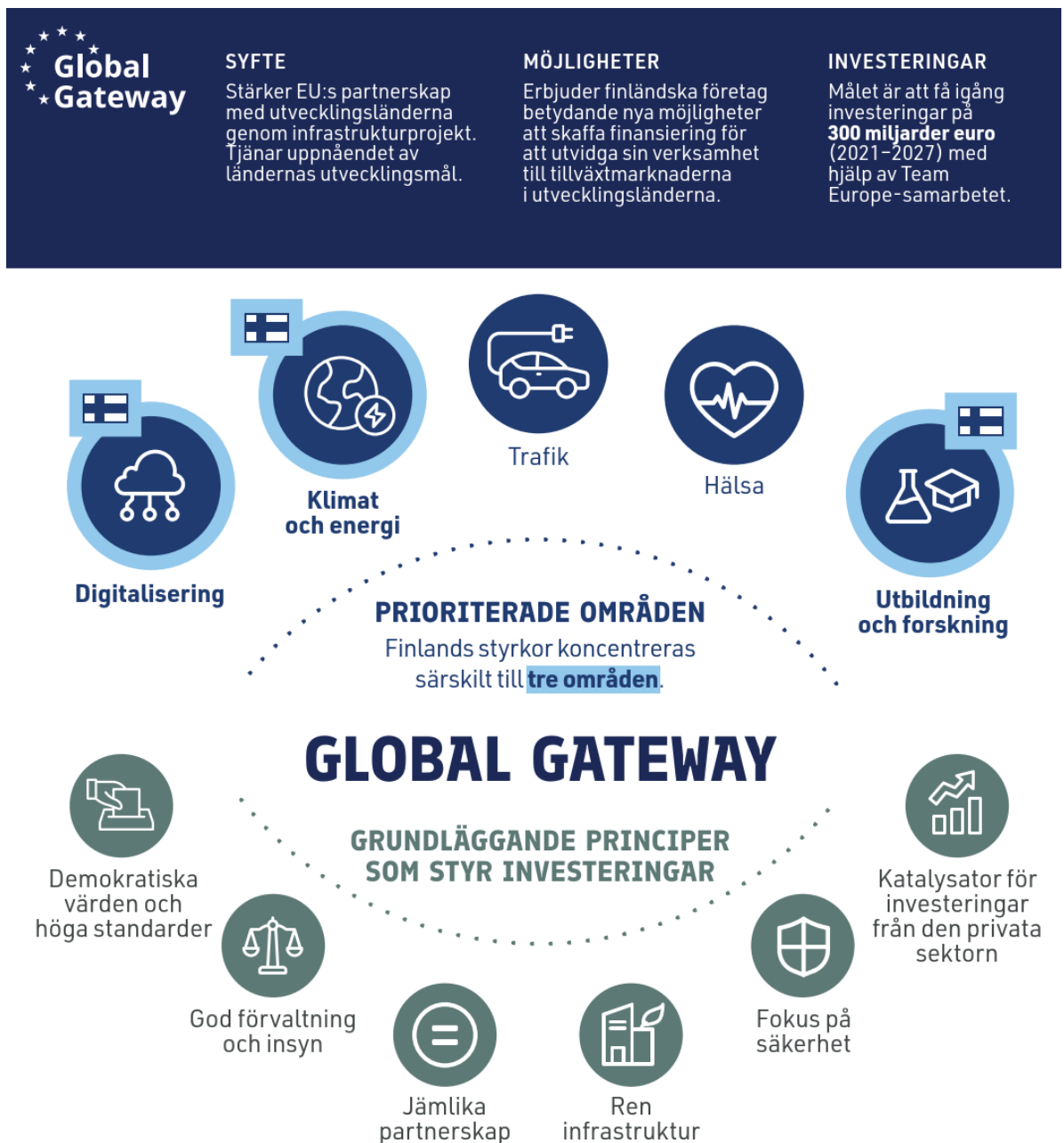
Global Gateway samlar finansiering för infrastrukturprojekt från EU:s instrument för finansiering av yttre åtgärder och EU:s och medlemsländernas institut för utvecklingsfinansiering samt genom att locka investeringar från den privata sektorn. Kommissionens mål är att få igång investeringar på 300 miljarder euro fram till 2027. De styrande principerna för genomförandet är i enlighet med EU:s värderingar demokrati, god förvaltning och transparens, jämlika partnerskap samt främjande av omställningen till ren energi och cirkulär ekonomi.

Global Gateways fem prioriterade områden är: 1) digitalisering, 2) klimat och energi, 3) trafik, 4) hälsa och 5) utbildning och forskning. Finland fokuserar på sina viktigaste styrkor, som är digitalisering, energi och utbildning.

ÅTGÄRDER

- Vi främjar kriterierna för hållbar utveckling i FN:s, utvecklingsbankernas och andra internationella organisationers upphandlingskriterier. Vi förbättrar finländska företags möjligheter att delta i finansieringen av utvecklingsbanker och i FN:s upphandlingar.
- Vi underlättar finländska företags tillgång till information om möjligheterna och villkoren för Global Gateways finansiering. Vi förbättrar små och medelstora företags möjligheter att delta i Global Gateway-projekt.
- Vi påverkar effektiviseringen av Global Gateways verksamhetssätt och påskyndar projektens framskridande från planeringsskedet till genomförandet genom att utnyttja EU-delegationer och bygga partnerskap. Vi främjar digitaliseringsprojektens betydelse i EU:s finansiering av yttre förbindelser.

Figur 4 Global Gateway-strategin.

5.3 Utveckling genom digitalisering

Förmågan att använda teknik och nya innovationer för att förbättra produktionen och produktiviteten spelar en nyckelroll i ländernas utveckling. Även Finlands ekonomiska framgång har i stor utsträckning grundat sig på teknologisk kompetens. Den tekniska utvecklingen och digitaliseringen effektiviserar produktiviteten och möjliggör näringsverksamhet i delar av landet med längre eller svårare trafikförbindelser.

Internationell handel och investeringar förbättrar tillgången till teknik. De framväxande ekonomierna är betydande producenter och exportörer av tekniska produkter. Dessa länder har lyckats skapa en koppling till den globala handeln och fått betydande utländska direktinvesteringar i sitt område. I många utvecklingsländer är dock priset på teknologin och förmågan att använda tekniska produkter en utmaning. Förmågan att utnyttja innovationer och tekniska lösningar förutsätter tillräcklig finansiering. Utvecklingsfinansieringen kan främja utvecklingsländernas förmåga att utnyttja innovationer och tekniska lösningar. Dessutom kan den stödja en jämlikare tillgång till digitala tjänster.

Finland främjar den digitala omvälvningen i utvecklingsländerna på ett sätt som stöder en hållbar utveckling i länderna och intensifierade handelsekonomiska relationer med länderna. Arbetet utförs via EU, tillsammans med andra partner och multilateralt. I vårt arbete utnyttjar och främjar vi digitala lösningar.

ÅTGÄRDER

- Vi främjar digitala lösningar i Finlands utvecklingspolitik och utnyttjar digitala verktyg i projektförvaltningen av utvecklingssamarbetet.
- Handels- och teknikpartnerskapet mellan EU och USA (EU-US Trade and Technology Council) genomförs i utvecklingsländerna. Digitalt samarbete med Förenta staternas myndighet för utvecklingssamarbete USAID i tredjeländer.
- Vi stärker samarbetet med FN inom den digitala sektorn globalt och på landnivå och utnyttjar finländsk kompetens inom den digitala branschen i samarbete. Vi skapar en större samverkan mellan FN- och EU-initiativen.
- Vi stärker förmågan att delta i genomförandet av EU:s digitala diplomati, partnerskap och utvecklingssamarbete. Vi utnyttjar finländska aktörers, i synnerhet företagens, kompetens. Vi främjar digitaliseringsprojekt i EU:s initiativ Global Gateway.
- Vi utökar investeringsverksamheten inom Finnfunds digitala sektor.

5.4 Utvecklingsländernas ekonomiska beroende av främmande makter minskas

Finansieringen av staternas utveckling stöder sig i synnerhet på inhemsk offentlig och privat finansiering och investeringar. Ländernas inhemska finansiering kompletteras av utländska finansieringskällor. Den största av dessa finansieringskällor är privat utländsk finansiering, såsom utländska direktinvesteringar och skuldebrevslån. Den internationella offentliga finansieringen, som omfattar finansiering för utvecklingssamarbete och exportkrediter, är kvantitativt sett den minsta av finansieringskällorna (bild nedan).

Figur 5 Finansiering för utvecklingsländer.

Finansiering för utvecklingsländer

	Inhemsk finansiering	Internationell finansiering
Privat	Inhemsk privat finansiering i utvecklingsländer	Privata penningflöden från utlandet
Offentlig	Inhemsk offentlig finansiering, dvs. skatter och tullar, i utvecklingsländer	Internationell offentlig finansiering, varav cirka hälften finansiering för utvecklingssamarbete

Uppgifterna om ländernas finansiering grundar sig på OECD:s, IMF:s, Världsbankens och FN:s källor. Bilden har utarbetats som tjänsteuppdrag vid utrikesministeriet.

Olika finansieringskällor kompletterar varandra. Länderna kan inte samla in offentlig finansiering om de inte har näringsverksamhet. Offentlig finansiering behövs å sin sida för att

ländernas verksamhetsmiljö ska möjliggöra näringsverksamhet. Med tanke på företagsverksamheten är det väsentligt att verksamhetsmiljön är stabil, vilket stöds av en sund offentlig ekonomi.

5.4.1 Privat kapital behövs för utvecklingen

Endast en liten del av den finansiering som behövs för att uppnå målen för hållbar utveckling kan täckas med offentlig finansiering för utvecklingssamarbete. Finansieringen för utvecklingssamarbete måste användas strategiskt så att den stimulerar privat kapital, det vill säga gör deltagandet i investeringar som är viktiga för utvecklingsländerna lockande för den privata sektorn.

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) har beräknat att om en procent av den globala finansiella förmögenheten som riktas till industriländer i stället riktades till utvecklingsländer skulle det täcka deras investeringsbehov för hållbar utveckling⁴. Det är också viktigt att få igång utvecklingsländernas egen privata finansiering och produktiva investeringar. Institutioner för utvecklingsfinansiering, såsom Världsbanken och regionala utvecklingsbanker, åtgärdar bristerna på finansmarknaden på utvecklingsmarknaderna och deltar i utvecklingen av ländernas finansmarknader.

Små och medelstora företag spelar en avgörande roll för sysselsättningen och den ekonomiska tillväxten, men de står i skuggan av finansieringen. Därför är det effektivt att stödja små och medelstora företag i utvecklingsländer så att de får bättre tillgång till finansiering.

Finland främjar i sin egen utvecklingspolitik och i sitt utvecklingssamarbete stimuleringen av privat kapital särskilt för investeringsbehov som främjar företagens hållbara utveckling. Arbetet utförs med olika instrument som är avsedda att stödja den privata sektorn samt med utvecklingspolitiska lån och placeringar. Den finländska utvecklingsfinansiären och påverkansinvesteraren Finnfund deltar i arbetet med att stimulera privat kapital.

⁴ OECD 2022, "Overview". – Global Outlook on Financing for Sustainable Development 2023: No Sustainability Without Equity. <<https://doi.org/10.1787/52c8c42e-en>>.

ÅTGÄRDER

- Vi främjar stimuleringen av privat kapital i utvecklingsbankerna.
- Vi möjliggör den finansiering som saknas för finländska företag som är verksamma i utvecklingsländer och underlättar företagens deltagande i Finnfunds kommersiella investeringar och projekt som finansieras med blandad kredit (Public Sector Investment Facility, PIF). För detta ändamål bereder vi regeringens propositioner om revidering av lagen om Finnfund och lagen om räntestöds krediter.
- Fokus ligger på stimulering av privat kapital och företagsfinansiering av utvecklingspolitiska lån och investeringar. Vi utarbetar en investeringsstrategi för regeringsperioden. Vi bereder regeringens proposition om revidering av lagstiftningen om utvecklingspolitiska lån och investeringar.
- Vi främjar finländska företags deltagande i projekt som finansieras genom EU:s initiativ Global Gateway. Finnpartnerships kampanj Global Gateway fortsätter. Kampanjen stöder finländska små och medelstora företags deltagande i EU:s upphandlingar och investeringar på utvecklingsmarknaden.
- Vi främjar finländska företags deltagande i projekt som finansieras inom ramen för initiativet Partnership for Global Infrastructure and Investment (PGII). Den privata sektorns instrument utnyttjas i arbetet.

5.4.2 Starkare egen inkomstbas för utvecklingsländerna

Världens länder finansierar sin budget genom beskattning, tullar och skuldsättning. Utvecklingsländerna får dessutom finansiering för utvecklingssamarbete, men beloppet är litet i förhållande till andra inkomstkällor.

Många utvecklingsländer är beroende av tullintäkter som källa till offentlig finansiering. Dessa länder har svårt att avreglera handeln, även om det skulle vara till nytta för företagens investeringar och konsumenterna.

Överdriven skuldfinansiering utsätter länderna för svängningar på finansmarknaden och gör dem beroende av borgenärer. Höga räntebetalningar och skuld amorteringar kan öka underskottet i statsfinanserna. Låneskötselkostnaderna sväljer till och med tiotals procent av budgeten i vissa utvecklingsländer. Skuldsättningen i utvecklingsländerna försvårar uppnåendet av utvecklingsmålen.

Av källorna till offentlig finansiering är beskattning den mest hållbara lösningen. Uppbörderna av skatter förutsätter att skattesystemen i utvecklingsländerna stärks. Med skatteintäkterna kan länderna producera de offentliga tjänster som behövs, såsom utbildning, hälsovård och underhåll av infrastrukturen. Även om det finns privat finansiering för nya infrastrukturprojekt måste länderna i allmänhet se till att infrastrukturen underhålls med offentliga medel.

En fungerande offentlig ekonomi och rättssäkerhet är centrala för att den potential som uppstår genom utvecklingen av den privata sektorn ska kunna utnyttjas.

ÅTGÄRDER

- Vi främjar stärkandet av utvecklingsländernas inhemska inkomstbas i arbetet i utvecklingsbankerna.
- Vi stöder stärkandet av skattesystemen i utvecklingsländerna genom finländsk sakkunskap och myndighetssamarbete.
- Vi stöder lösningar för att förbättra skuld hållbarheten och omorganisera skulderna. Vi främjar ökad öppenhet och alla borgenärers deltagande i arrangemangen.

5.5 Målet är jämlika partnerskap

Finlands mål är att tillsammans med utvecklingsländerna bygga upp jämlika och hållbara partnerskap som grundar sig på ömsesidig nytta och respekt. Relationerna granskas mer övergripande än tidigare och metoder för handel och utvecklingssamarbete utnyttjas strategiskt. Samtidigt lyfter vi fram finländskt aktörskap och mervärde.

Utvecklingssamarbetets former med varje partnerland samt främjandet av handel och investeringar samordnas på landnivå. Till formerna för utvecklingssamarbetet hör multilateral finansiering och finansiering som kanaliseras via EU, land- och regionspecifikt samarbete, samarbete som utnyttjar den privata sektorns instrument, samarbete mellan ämbetsverk samt samarbete mellan frivilligorganisationer.

Utvecklingssamarbetet sker med begränsade anslag, så det kan inte finnas så många bilaterala program som är typiska för traditionellt utvecklingssamarbete. Det är möjligt att

bygga upp handelsförbindelser med flera länder, och utvecklingen av handels- och investeringsförbindelserna är också utvecklingsländernas egen önskan.

Läget i länderna varierar och det kan också förändras exempelvis på grund av krig, statskupp eller andra orsaker. I sådana situationer måste Finland kunna omvärdera relationerna och utvecklingssamarbetet med landet.

ÅTGÄRDER

- Vi tar i bruk metoder för handel och utvecklingssamarbete på landnivå som grundar sig på en övergripande bedömning av Finlands och partnerlandets bilaterala relationer och stöder Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska mål och relationer till landet. Land- och regionspecifikt utvecklingssamarbete kombineras med Team Finlands arbete och på så sätt skapas förutsättningar för företagens handels- och investeringssamarbete. Närmare planer för Team Finland-arbetet på landnivå utarbetas som en del av den förnyade TF-ledningen.
- Vi minskar de egentliga landprogrammen för utvecklingssamarbete. Landprogrammen utarbetas som en del av ambassadörens strategiska plan. I denna bilaga till den strategiska planen fokuserar vi på hur utvecklingssamarbetet och utvecklingspolitiken med partnerlandet stöder Finlands övergripande relationer till landet.
- Vi skapar större samverkan genom att använda olika finansieringsformer och -instrument som kompletterar varandra. Vi utökar delad användning av utvecklingsfinansiering och exportfinansiering och främjar det även i EU:s finansiering. Vi utnyttjar synergier mellan landprogram och ämbetsverk samt instrument inom den privata sektorn.
- Vi informerar företagen om möjligheterna på utvecklingsmarknaden. Vi kartlägger Finlands utbud och främjar utnyttjandet av finländska lösningar på utvecklingsländernas marknader, i institutioner för utvecklingsfinansiering och inom FN.
- Vi främjar finländska företags möjligheter att delta i projekthelheter som genomförs av internationella storföretag i utvecklingsländerna genom att intensifiera samarbetet mellan Team Finland-aktörerna.